

ע"פ 2104/18 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלונית

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2104/18

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת י' וילנר

המערער:

פלוני

נגד

המשיבות:

1. מדינת ישראל
2. פלונית

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי חיפה מיום
14.2.2018 בתפ"ח 66112-12-14, שניתן על ידי כב'
השופטים: ר' שפירא - נשיא; א' אליקים-סג"נ; ת' נ'
פרי

תאריך הישיבה:

כ"ב באדר א התשע"ט (27.2.2019)

בשם המערער:

עו"ד אזרד מאירה

בשם המשיבות:

עו"ד רוני זלושינסקי
גב' ברכה וייס

בשם שירות המבחן למבוגרים:

פסק-דין

השופטת י' וילנר:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' הנשיא ר' שפירא, סגן הנשיא א' אליקים והשופטת ת' נ' פרי) בתפ"ח 66112-12-14 מיום 14.2.2018, בגדרו נגזרו על המערער 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, עונש מאסר על תנאי ותשלום פיצוי למתלוננת בסך 70,000 ש"ח. הערעור דן נסב על עונש המאסר בפועל ועל תשלום הפיצויים שנגזרו על המערער.

רקע וכתב האישום המתוקן

2. ביום 31.12.2014 הוגש נגד המערער כתב אישום, ממנו עולה כי בשנת 2009, בעת שהמערער התגורר עם אשתו לשעבר בארצות-הברית, ביקרה אותם אחותה, בהיותה קטינה כבת 12 (להלן: המתלוננת). בתקופה זו, ביצע המערער במתלוננת מעשים מיניים שונים, וכל זאת לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיני. בנוסף, בשנת 2010, בעת שביקר בבית הוריה של המתלוננת בישראל, ביצע המערער במתלוננת מעשה מיני נוסף.

3. בפתח ההליך בבית המשפט המחוזי כפר המערער באישומים המיוחסים לו, וטען לעלילה כלפיו. בהכרעת הדין הורשע המערער בביצוע שבע עבירות של מעשים מגונים בבת משפחה לפי סעיף 351(ג)(2), בנסיבות סעיף 348(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

גזר הדין

4. במסגרת גזר הדין, קבע בית המשפט המחוזי כי המערער פגע באופן ממשי בערכים חברתיים שונים ובהם השמירה על כבודה, גופה ונפשה של המתלוננת, זכותה לאוטונומיה על גופה והאמון בתא המשפחתי. בית המשפט המחוזי סקר את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ועמד על החומרה הרבה המיוחסת לעבירות מין, ובייחוד אלה המבוצעות כלפי קטינים בתוך המשפחה. אשר לעבירות שבוצעו בארצות-הברית, נקבע כי לאור הקשר ההדוק ביניהן יש לסווגן כאירוע מתמשך אחד, אשר מתחם העונש ההולם בגינו נע בין 24 ל-72 חודשי מאסר בפועל. אשר לעבירה שבוצעה בישראל, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל.

5. כמו כן, עמד בית המשפט המחוזי על תסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער, ממנו עלה כי למערער תובנה נמוכה בכל הנוגע למעשיו ולהשלכותיהם על המתלוננת, וכן יכולת חלקית להיתרם מהליך טיפולי. עוד עלה מהתסקיר, כי קיים סיכון להישנות ביצוע עבירות על-ידי המערער בעתיד. לפיכך, המליץ שירות המבחן להטיל על המערער ענישה "מוחשית", אשר תבהיר לו את השלכות מעשיו.

6. בנוסף, בית המשפט המחוזי עמד על עיקרי תסקיר נפגעת העבירה, מהם עלה כי נגרם למתלוננת נזק כבד שאותותיו ניכרים בהתנהגותה גם כיום, בין היתר משום שאישיותה התעצבה בצל הטראומה שנגרמה לה ממעשיו של המערער.

7. בבואו לגזור את עונשו של המערער בתוך מתחם הענישה שנקבע, עמד בית המשפט המחוזי על מספר שיקולים לחומרה, ובהם – חומרת העבירות; האחריות החלקית שנטל המערער על מעשיו; והמלצת שירות המבחן. כמו כן, נתן בית המשפט המחוזי משקל גם לשיקולי הרתעה אישית ולשיקולי הרתעת הרבים. במסגרת השיקולים לקולא צוינו אי הרשעת המערער בעבירות נוספות מאז בוצעה העבירה האחרונה בשנת 2010; השפעת עונש המאסר על משפחתו של המערער, אשר נישא בשנית; וכן פרק הזמן המשמעותי שחלף ממועד ביצוע העבירות ועד למתן גזר הדין.

8. נוכח כל האמור, קבע בית המשפט המחוזי כי יש לגזור על המערער עונש הקרוב לרף התחתון של מתחם הענישה שנקבע. משכך, גזר בית המשפט המחוזי על המערער את העונשים הבאים: 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 18 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור המערער עבירת מין מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור המערער עבירת מין מסוג עוון; ותשלום פיצוי למתלוננת בסך 70,000 ש"ח.

התסקיר המשלים מטעם שירות המבחן

9. לשם שלמות התמונה יצוין כי ביום 11.2.2019, לקראת הדיון בערעור שהתקיים ביום 27.2.2019, הוגש תסקיר משלים של שירות המבחן בעניינו של המערער.

מהתסקיר המשלים עולה, בין היתר, כי המערער מתקשה לראות את החלקים התוקפניים והבעייתיים באישיותו, ואינו סבור כי הוא זקוק לטיפול, ומשכך בשלב זה הוא אינו מיועד להשתלב בהליך טיפולי ייעודי לעברייני מין. בנוסף, צוין כי המערער השתתף בקבוצה פסיכו-חינוכית לתקשורת בין-אישית.

הערעור דן

10. בערעורו טוען המערער, בעיקרו של דבר, כי בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו יתר על המידה, ולא נתן ביטוי מספק לפרק הזמן המשמעותי שחלף בין מועד ביצוע העבירות לבין מועד גזר הדין, שלאחריו לא ביצע המערער עבירות נוספות; לעברו הפלילי הנקי ולהשלכות המאסר על משפחתו. בנוסף, המערער טוען כי סכום הפיצוי שהושת עליו הוא בשיעור מופרז, וזאת משום שהמשיבה לא הציגה ראיות בדבר הנזק שנגרם למתלוננת בעקבות מעשיו של המערער, וכן נוכח מצבו הכלכלי הירוד.

המשיבה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, וטוענת כי העונש שנגזר על המערער הוא ראוי בנסיבות העניין, ואף נגזר על הצד המקל, וזאת נוכח חומרתן של העבירות בהן הורשע המערער. עוד מוסיפה המשיבה כי המערער ביצע במתלוננת עבירות מרובות, אינו מביע חרטה על מעשיו ולא משתף פעולה עם הגורמים הטיפוליים, ואף משכך יש לדחות את הערעור. כמו כן, המשיבה טוענת כי אין מקום להתערבות ערכאת הערעור בפיצוי שהושת על המערער, וזאת נוכח הנזקים שנגרמו למתלוננת.

11. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, מהטעמים המפורטים להלן.
12. הלכה היא כי ערכאת הערעור לא תתערב בגזר דין שניתן על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או במקרים בהם העונש שנגזר חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הראויה או המקובלת בנסיבות דומות (ראו: ע"פ 5559/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (4.8.2016); ע"פ 8479/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (30.5.2018); ע"פ 9147/17 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (20.9.2018); ע"פ 2859/18 ח'ארוף נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (11.11.2018); ע"פ 4678/18 אנופרייב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (23.1.2019)). לא מצאתי כי המקרה דנן נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות.
13. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות, ובכלל זה להשלכות עונש המאסר על בני משפחתו, לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות ועד למתן גזר הדין, להיעדר עבר פלילי, וכן לעובדה שלא ביצע עבירות נוספות מעת ביצוע העבירות מושא הערעור דנן. ואולם, בית המשפט המחוזי פרט במסגרת השיקולים לקולא את הנסיבות האמורות, ונתן להן ביטוי בשלב גזירת העונש. אשר לכך שהמערער נעדר עבר פלילי, בית המשפט ציין, ונימוקיו מקובלים עליו - כי לאור ריבוי המעשים שביצע המערער כלפי המתלוננת, אין מקום לזקוף עובדה זו לזכותו (ראו: ע"פ 9058/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 40 (7.3.2018)). יתרה מכך, כלל ידוע הוא כי בית משפט זה לא יטה להתערב בטענות בדבר המשקל שנתנה הערכאה הדיונית לשיקולים השונים אשר הובאו בחשבון בגזר הדין (ראו: ע"פ 7997/15 פאהום נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (1.10.2017); ע"פ 9830/17 חמודה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (8.3.2018)).
14. אוסיף עוד כי בית משפט זה הדגיש לא אחת כי יש להחמיר עם עבריינים המבצעים עבירות מין בקטינים בתוך המשפחה, ולהשית בעבירות אלה עונשי מאסר משמעותיים. זאת, כביטוי לסלידתה של החברה ממעשים נפשעים אלה, וכן נוכח הפגיעה החמורה הנגרמת לקורבנות כתוצאה מכך - פגיעה אשר ספק אם היא ניתנת לריפוי (ראו: ע"פ 6802/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (6.1.2014); ע"פ 5221/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (27.10.2014); ע"פ 2544/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (7.2.2019)). משכך, אומר זאת שוב כי הרשעה בעבירות מעין אלה מחייבת ענישה מחמירה. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת א' פרוקצ'יהבע"פ 2485/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 918, 933 (2001):
- "עבירות מין במשפחה הן מן החמורות בקשת העבירות, ובמיוחד כך, כאשר הן מתבצעות כלפי קטין חסר ישע ולאורך תקופה ארוכה של שנים. הנזק הכבד לקורבן, שלרוב אינו בר-תיקון, מחייב החמרה בדין כאמצעי גמול והרתעה".
15. בענייננו, המערער ביצע במתלוננת מסכת של מעשים קשים, אשר הותירו בנפשה צלקות קשות מנשוא, דבר שעולה הן מתסקיר נפגעת העבירה והן מדבריה של המתלוננת במכתב שהועבר לעיונו. מפאת צנעת הפרט, לא ראיתי לפרט על כך.

לאור האמור, אין מקום להקל בעונש שהושת על המערער, אשר אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, וודאי שלא לחומרא.

16. אשר לטענות המערער בדבר גובה הפיצוי שהושת עליו, בית משפט זה קבע לא אחת כי סוגיה זו מסורה לשיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית, אשר ערכאת הערעור תתערב בו במקרים קיצוניים בלבד (ראו: ע"פ 3116/13 קבלאן נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.10.2013); והשוו: ע"פ 5065/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (22.12.2016)). לא מצאתי כי המקרה דנן בא בגדרם של המקרים החריגים האמורים. זאת ועוד, כבר נפסק כי שיעור הפיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה אינו נקבע בהתחשב ביכולתו הכלכלית של הנאשם (ראו: ע"פ 10102/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 81 (7.9.2005); ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, פסקה ט' (24.7.2006)), וכן לא נועד, בהכרח, לבטא את השיפוי הדרוש לנפגע העבירה לשם כיסוי ההוצאות הנובעות מן הפגיעה שנגרמה לו (ראו: ע"פ 5518/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (17.6.2018)).

17. לנוכח כל האמור לעיל, לא מצאתי להתערב בגזר הדין. משכך, אציע לחברי לדחות את הערעור ולהותיר את גזר הדין על כנו.

שׁוֹפֵט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת י' וילנר.

ניתהיום, י"גבאדרבהתשע"ט (20.3.2019).

שופטת

שופט

שופט
